

Janusz Królikowski

"Jezus Chrystus - historia i tajemnica", red. Wincenty Granat, Edward Kopeć, Lublin 1988 :
[recenzja]

Collectanea Theologica 60/2, 191-192

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Na co trzeba zwrócić jeszcze uwagę? W głosach o teologii polskiej mówiono wiele o jej składowej przedmiotowej (problem zagadnień specyficznie polskich); określono, które zagadnienia w teologii są „zagadnieniami polskimi”, tzn. wyrosłymi w polskim środowisku teologicznym. Sądzę, że na obszarze poszukiwań teologii polskiej trzeba podjąć pracę nad teologią w jej całości; trzeba rozwijania całej teologii po polsku. Poszukując teologii polskiej więcej uwagi należałoby poświęcić jej „składowej teologicznej”. Chodzi nie tyle o to, które zagadnienia podjąć w ramach teologii polskiej, ale o to „jak” podjąć i „jak” rozwijać całą teologię, aby była wyrazem ducha polskiego i uzasadnieniem wiary w jej niekwestionowalnej polskiej osobliwości (w tym zakresie bardzo cenne i twórcze sugestie podają ks. Cz. Bartnik i o. J. S. Gajek). Wiele cennych spostrzeżeń dla psychologii teologii polskiej można wyprowadzić z badań teologii, jaką rozwijano u nas na przełomie wieku XVI i XVII (P. Skarga, K. Drużbicki), w wieku XIX (wielcy romantycy, P. Semenenko) oraz w naszym wieku XX (K. Michalski, J. Woroniecki). Miejmy nadzieję, że wyznaczone w *Szkicach* kierunki poszukiwań teologii polskiej przyniosą już wkrótce oczekiwane i tak potrzebne owoce.

ks. Janusz Królikowski, Gorlice

Jezus Chrystus — historia i tajemnica, red. ks. Wincenty Granat i ks. Edward Kopeć, Lublin 1988, Towarzystwo Naukowe KUL, wyd. II, s. 619.

„Musimy tajemnicę i poszczególne misteria Chrystusa znowu odzyskać z dziedzictwa przeszłości i z nowo utworzonych podstaw. Chrystus, Jego Osoba, Jego historia jest dla nas w wierze, w sakramentach, w Kościele i we wszystkich formach Jego obecności sakramentem przyszłego, tj. uczestnictwa osobowego w Bogu; jest On wiążącym punktem z bliźnimi i jedyną nośną podstawą i normą naszego życia w świecie”¹.

Temu „odzyskaniu tajemnicy Chrystusa i poszczególnych jej misteriów” poświęcone jest opracowanie *Jezus Chrystus — historia i tajemnica*, w której polscy teologowie starają się przybliżyć czytelnikowi Osobę Jezusa Chrystusa w Jej złożoności teologiczno-egzystencjalnej. Dobrze się stało, że otrzymaliśmy drugie wydanie tego dzieła, gdyż odpowiada ono na wiele podstawowych i nieustannie aktualnych problemów dotyczących naszej wiary w Jezusa Chrystusa.

W rozdziale pierwszym *Problem Jezusa Chrystusa dziś* bp A. Nossol omawia zasadnicze sprawy dotyczące uwarunkowań współczesnej chrystologii, perspektywy rozwoju chrystologii katolickiej, zwłaszcza w kontekście rozwijanych dzisiaj typów spojrzeń na Jezusa Chrystusa, oraz znaczenie tajemnicy Jezusa Chrystusa dla całej teologii. Autor tego rozdziału, z konieczności traktując materiał bardzo schematycznie i raczej sygnalizująco, jasno pokazał, jak bardzo „problem Jezusa Chrystusa” jest dziś aktualny, jak wielkim jest wyzwaniem dla teologów i wszystkich wierzących.

Ks. E. Kopeć w rozdziale drugim *Misteria życia ziemskiego Jezusa Chrystusa* podejmuje zespół zagadnień dotyczących historycznego istnienia Jezusa Chrystusa: hipotezy kwestionujące Jego istnienie, potwierdzające je świadectwa pozachrześcijańskie i chrześcijańskie. Ks. J. Kudasiwicz zajmuje się tajemnicami życia ukrytego i działalności Jezusa Chrystusa; omawia Jego narodziny i dzieciństwo, chrzest, kuszenie, cuda i przemienienie.

Rozdział trzeci *Zbawcze dzieło Jezusa Chrystusa* dotyczy Jego misteriów paschalnych. Ks. J. Kudasiwicz sygnalizuje w tym rozdziale zagadnienia pojęcia i etapów historii zbawienia oraz jej jedności i chrystocentryzmu. Ks. W. Granat obejmuje refleksją teologiczną poszczególne misteria zbawczego dzieła Jezusa Chrystusa: ostatnią wieczerzę, śmierć na krzyżu, zmar-

¹ A. Grillmeier, *Mit Ihm und in Ihm. Christologische Forschungen und Perspektiven*, Freiburg 1975, s. 735.

twychwstanie (w aspekcie historycznym opracował je ks. E. Kopeć) i zesłanie Ducha Świętego. W rozdziale tym znalazło się także zagadnienie obecności Jezusa Chrystusa w Kościele.

Bytową strukturę Jezusa Chrystusa podejmuje rozdział czwarty *Jezus Chrystus — Syn Boży Wcielony*. Ks. W. Granat omawia w nim zagadnienia integralnego człowieczeństwa Jezusa Chrystusa, Jego bóstwo oraz zjednoczenie w Nim natury boskiej i ludzkiej. Wiele uwagi poświęcił konsekwencjom dogmatu wcielenia oraz wartościom religijno-moralnym tej prawdy.

Rozdział piąty, którego współautorami są ks. W. Hryniewicz i bp A. Nossol, przynosi cenne przybliżenie prawosławnego i protestanckiego spojrzenia na tajemnicę Jezusa Chrystusa.

Na zakończenie ks. W. Granat wskazuje na wartości, jakie ofiaruje Jezus Chrystus współczesnemu człowiekowi w jego złożonej egzystencji.

Najbardziej ogólnie charakteryzując publikację *Jezus Chrystus — historia i tajemnica* trzeba powiedzieć, że jest to praktycznie całościowy wykład podstawowych zagadnień chrystologicznych, utrzymany w tonacji biblijno-tradycyjnej. Podaje wiele wyważonych rozwiązań ważnych pytań chrystologicznych. Duże znaczenie dla całości rozważań zawartych w omawianym tomie ma umieszczenie ich na tle burzliwie rozwijającej się współcześnie chrystologii oraz włączenie do tych rozważań omówień niektórych kwestii chrystologii protestanckiej i prawosławnej; stanowią one znaczne ich wzbogacenie.

Uważam, że w tego typu opracowaniu powinno znaleźć się także systematyczne opracowanie tego, co wnosi i co sugeruje chrystologii dzisiejszej Magisterium Kościoła; w ostatnich latach było dużo znaczących wypowiedzi w tym zakresie, a nie są one szerzej znane. Duże znaczenie miałoby zainteresowanie się chrystologią kerygmatu papieża Jana Pawła II. Na znacznie szersze, niż to uczyniono, potraktowanie zasługuje stary traktat chrystologiczny *De mysteriis vitae Christi*. Szkoda także, że w tym szerokim opracowaniu nie znalazło się zagadnienie „chrystologii polskiej”; nie chodzi o jakąś zaściankowość, ale o zwrócenie uwagi na to, „jak” przedstawiać Osobę Jezusa Chrystusa, by była wystarczająco czytelna dla polskiego ducha chrześcijańskiego. W kontekście omawianego opracowania wypada zaznaczyć, że szybkiego i szerokiego opracowania wymaga historia chrystologii polskiej (bardzo pomocną może być w tym bibliografia polskich publikacji chrystologicznych z lat 1945—1980 opracowana przez H. I. Szumił zawarta w omawianej publikacji); potrzeba odważnego i wyważonego określenia stanu współczesnej chrystologii polskiej, gdyż trzeba odpowiedzieć na pytanie o recepcję dogmatu chrystologicznego w Kościele nad Wisłą. Potrzeba wreszcie wyznaczenia kierunków i perspektyw rozwoju chrystologii w świetle niewątpliwej specyfiki wiary polskiej. Od zajęcia się problemem „chrystologii polskiej” zależy, jak w najbliższym czasie będzie wyglądała wiara w Jezusa Chrystusa przeciętnego chrześcijanina polskiego i czy polska teologia będzie mogła liczyć na to, że jej możliwe osiągnięcia zespółą się z dynamicznie rozwijającą się teologią w wielu środowiskach teologicznych na całym świecie.

ks. Janusz Królikowski, Gorlice